

OBČASNÍK SP USA

BŘEZEN 2012

číslo 3.

SPOLEČNOST PŘÁTEL USA – SOCIETY OF FRIENDS OF THE USA ČESKO-AMERICKÝ KLUB – THE CZECH-AMERICAN CLUB POBOČKA PRAHA – hlavní město

Vážení přátelé, zatím stále nemáme pravidelný časopis, ale SPUSA se již objevila na webu. Nutno dodat, že naše VS tam však stále a nepřetržitě bylo. Z těchto důvodů jsem si dovolil vám opět zaslat tyto naše občasně informace.

Konverzační opakování angličtiny: Dle laskavosti našeho Vzdělávacího střediska (dále jen VS) proběhlo opět 2. úterý, tj. 14. února, a dále ještě 3. a 4. úterý (tj. 21. a 28. února (od 16 do 17. hodin). Bylo domluveno takto pokračovat i nadále, tj. vždy 1. úterý v měsíci bude vyhrazeno pro přednášky (od 15.45 do 17. hod.) a další pak pro angličtinu (od 16 do 17. hod.). První angličtina v březnu bude tak 2. úterý, tj. 13. února 2012 ve stejném čase. Zatím se anglické konverzaci věnuje 5 našich členů.

Přednáška dr. Martina Šámala z Náprstkova muzea o málo známém turné našeho cestovatele dr. Emila Holuba po USA v 19. století byla 1. úterý, tj. 6. března za účasti 8mi posluchačů. Další přednáška bude opět 1. úterý, tj. 3. dubna (tentokrát od 16 do 17. hodin), kterou zajistí naše VS ze svých bohatých materiálů.

Politické hrádky kolem ceny ropy: Cena ropy i zemního plynu se současným poklesem světové ekonomiky povážlivě klesala. To signalizovalo další snížení její ceny z tehdejších 110 USD za barel. Takové zlevnění je však zcela nepřijatelné pro ruskou ekonomiku, která je převážně závislá na jejím exportu. Větší náklady na těžbu i dopravu jim totiž přináší zisk až při ceně nad 80 USD/ barel. Možno připomenout zajímavou akci Ronalda Regana v polovině osmdesátých let, kdy se domluvil se Saudskou Arábií. Ti pak zaplavili trh nadbytkem ropy a její cena poklesla tak, že tehdejší SSSR následně ztratil potřebné finance pro soutěž ve zbrojení. Nyní není lepšího použitelného místa pro ekonomické zajištění dalšího enormního ruského zbrojení nad zvýšení napětí v Hormuzském průlivu. Touto úžinou mezi Perským a Ománským zálivem se dopravuje téměř polovina celosvětové potřeby ropy. Tak lze jednoduše vysvětlit současnou ruskou podporu Iránu. Moskva je nejen jejich hlavním dodavatelem jaderné technologie, ale i moderní vojenské výzbroje. Možno připomenout, že po napadení Kuvajtu náhle stouply nízké ceny ropy z 15 USD/ barel téměř na dvojnásobek, což se opakovalo i v roce 2003, kdy se válčilo v Iráku. Možno konstatovat úspěch této politiky, která jim nyní zvýšila cenu ropy. (Dle inspirujícího článku: Jiří Sító, *Komu by posloužilo uzavření Hormuzské úžiny* - Konzervativní listy, únor 2012.)

Upřesnění poznámky o letadlech v minulém čísle: Vracím se k těmto údajům, které některé kolegy zaujaly. Kniha *Stihač nad Finskem*, Eino A. Luukkanen, REVI PUBLIKATIONS, ISBN 80-85957-07-8. Na str. 120 v poznámce 2 uvádí, že více než pětina Hurricánů vyrobených ve Spojeném království šla do Sovětského svazu. Britská 151. squadrona, operující z Vajengy u Murmanska, předala své Hurricany Mk.IIB 72. pluku VVS. Rusové dostali celkem 2.952 Hurricanů, z toho 210 Mk.IIA, 1.557 Mk.IIB, 1.009 Mk.IIC, 60 Mk.IID a 30 Mk.IV. Američané dodali 2.097 Curtissů P-40, z toho 24 P-40B a P-40C přes Velkou Britanii. Přímo z USA přicházely verze P-40B, C, E, F, K, M a N.

Na str. 121 a poznámce 3 se dále uvádí: V letech 1942 až 1943 Rusko dostalo 143 Spitfairů Mk.VB, mnoho z nich vzniklo přestavbou z verze Mk.IIB. Roku 1944 přišlo do SSSR ještě 1.186 Spitfairů Mk.IX.

Na str. 135 a poznámce 1 se uvádí: Typ Douglas A-20, nazývaný u RAF „Boston“, byl do Sovětského svazu dodáván ve velkém počtu. Rusové dostali polovinu celkové produkce, tj. 2.908 exepplářů ve verzích A-20B, C, G, H a K.

Sovětský plátěný dvojplošník Polikarpov Po-2 byl u nás znám jako Kukurzník a měl také označení U-2 i LNB (Legkij Nočnoj Bombardirovščik). Motor byl opatřen tlumičem hluku a celé letouny byly nastříkány matně černě, aby unikly pozornosti německých hlídek. Svoji činnost rozvinuly LNB především za bojů o Stalingrad v zimě 1942/ 43. Dvojice LNB se střídaly ve službě po celou noc a blokovaly německá polní letiště, která měla sloužit k zásobování a evakuaci raněných. Jeden LNB vždy osvětloval cíl reflektorem a druhý bombardoval. Údajně mohl nést až 200kg pum. Byly i další podobná letadla, např. o něco rychlejší dvoumotorový bombardovací Jak-6 s max. rychlostí 180km/hodinu, kde však vyrobené počty jsou asi stále vojenským tajemstvím. Ten měl označení NBB (Nočnoj Bližnyj Bombardirovščik). Byl dokonce vybaven i kulometem a mohl nést až 300kg pum. Také sloužil k přifrontové dopravě a pro výcvik osádek bojových letadel.

Je zajímavé, že letadla typu Kukurzník byla používána ještě za korejské války. Startovaly ze silnice v těsné blízkosti fronty. Ze sedadla za pilotem byly shazovány asi dvacetikilové bomby. Vynikaly vysokou obratností a nízkým letem a staly se trnem v oku ozbrojených sil OSN. Vzhledem k úspěšným rušivým akcím byly zvány: Kája – budík (Bed Check Charlie.)

Za druhé světové války byly nečekaně úspěšné i pomalé Stuky Ju 87. Jejich legendární pilot, plukovník Hans Ulrich Rudel, měl prý na kontě 2.530 bojových letů, zničil 519 ruských tanků, potopil bitevní loď a dva křižníky. Za své výkony bylo pro něj na příkaz Hitlera vytvořeno nejvyšší vyznamenání za statečnost, které mu pak osobně předal. Byl pětkrát zraněn a koncem války měl místo jedné nohy protézu a druhou v sádře. Nějaký čas ho proto museli do letadla nosit.

Pro srovnání možno uvést, že koncem války členové posádek amerických létajících pevností B-17 byli po 35 bojových letech stahováni mimo frontu. Tato letadla byla složitější, tj. i poruchovější a jednotlivé lety někdy trvaly i více než deset hodin, ale i tak se jedná o neskutečný rozdíl.

Zajímavé je také srovnání úspěšnosti různých letadel v nedávných vojenských konfliktech. Pomalejší letadla na tom byla mnohdy lépe, než by se očekávalo. V knížce *Složitá pilotáž* od Jerzy Gotwala, kterou vydalo Naše vojsko, jsou velmi zajímavá porovnání. Takovým překvapením byl i výsledek vzdušných bojů o Kašmír v srpnu roku 1965. Ve výzbroji indického letectva bylo asi 100 kusů lehkých stíhaček Hawker Siddeley Folland (hmotnost 4.100kg a rychlost 1.120km za hodinu). Mnohdy triumfovaly nad pakistánskými F-104 Starfighter (10.500kg, 2.450km/hod.). Tento trend se opakoval při dalším střetnutí těchto zemí v roce 1971.

V říjnové válce 1973 na Blízkém východě většina vzdušných bojů probíhala ve výškách 800 až 4.200m při rychlostech 550 až 900km/ hod. Proti arabským MIG 21 bojovaly F-4 Phantom II, A-4 Skyhawk a velmi obratné Mirage F-1, které vyzbrojené řízenými raketami krátkého dostřelu zpravidla plnily úlohu prvního sledu bojové sestavy. Teprve 3 až 4km za nimi byly situovány poněkud neohrabané těžké stíhací F-4, které disponovaly dobrou elektronikou a velkým počtem řízených raket středního doletu. Účinnou protiletadlovou pozemní palbou však Izrael ztratil více než 150 letadel.

Argentina zahájila prvé akce k získání ostrovů Falklandy (Malviny) 2. dubna 1982. Angličané zde s velkým úspěchem použili stíhací letouny s kolmým startem a přistáním GR-3 Harrier. Skvěle se uplatnila jejich mimořádná schopnost nečekaných manévrů proti argentinským Mirage a Dagger. Nejlepších výsledků bylo dosaženo při provádění manévrů v rozmezí rychlostí 0, 4 až 0, 65M.

Nevyřízené účty Iránu: Dovolil bych si oponovat názoru, že s Iránem nemáme žádné problémy, a že naše obavy jsou zcela zbytečné. Dříve platila jednoduchá zásada, že nepřítel mého nepřítele je můj přítel. V době, kdy se střední Evropa po řadu století bránila úspěšnému náporu Turků, měla Praha velmi přátelské kontakty s Peršany. Ti tehdy měli stejné problémy. Za Václava IV. byla v Praze úspěšná perská komunita. Inventura, kterou v kostele u sv. Havla na Starém Městě pražském organizoval ještě sv. Jan Nepomucký, který tam působil od podzimu roku 1380 do 26. 08. 1390, mimo jiné dokládá, že tam bylo přímo překobercováno. Těto menšiny učinily přítrž až husitské války. Podobně také zmizeli i malomocní, kteří přebývali ve špitálech, které spravovaly různé řády. Staročeský název pro malomocného byl malát. Dle rozšířeného jména můžeme předpokládat, že jich u nás bylo asi dost.

Úspěšný iránský jaderný program a neméně úspěšný vývoj jejich raket nyní řídí jejich nekontrolovatelné revoluční gardy. Také nevíme, jak se taková situace může změnit během několika let. Kromě toho sousedíme se státy, které se nevyznačují mimořádnou etikou. Možno jmenovat např. německé firmy, které se ujaly námi odmítnuté dodávky vzduchotechniky pro iránská jaderná zařízení. Nejen však to, německé firmy za války Irák–Irán dodávaly do Iráku technologická zařízení pro podzemní chemické továrny, kde se jistě nevyráběly pasty na zuby. Možno zmínit např. knížku GENTLEMENI (NE)ČTOU CIZÍ DOPIŠY; Jiří Janeček; BOOK–BONUS A; BRNO/ 1998; ISBN 80-85914-90-5, kapitola Janovy „osobní“ šifry, str. 123: *V té době Jan dešifroval zprávu agenta z Bagdádu, který popisoval, jak chemické firmy Spolkové republiky Německo budují v Iráku podzemní chemické továrny. Když se později ve válce mezi Irákem a Iránem dověděl z tisku, že Irák použil proti Iráncům chemické zbraně, ani ho to nepřekvapilo.* (Původní dešifrovaný text by se jistě mohl najít v archivu naší armády.)

Irák, stejně jako další východní státy mají odlišný kulturní vývoj, a tak iráctví představitelé neměli během války žádné morální zábrany. Chemické zbraně použili nejen proti nepřátelskému Iránu (Persii), ale i proti Kurdům, tj. vlastnímu obyvatelstvu. Velmi zajímavá je mimořádná rychlost, s jakou byl nedávno odsouzen k smrti a popraven jejich, tzv. chemický Ali. Je pak otázkou politické vůle, jak nezjistit a nepublikovat příslušné podrobnosti. Nepamatuji se na jakoukoliv informaci, že by byly objeveny zmíněné podzemní chemické továrny, nebo že by veřejnost ujištěna, že tam již nejsou ukryty žádné chemické zbraně. Nikdo z dodavatelů takového neřádstva se samozřejmě také neomluvil a úspěšně si dále hrají na mrtvého brouka. Možno jen doufat, že ukryté podzemní chemické továrny a případně i ukryté zásoby chemických zbraní se nedostanou do rukou místních teroristů. Nicméně při úvahách o umístění protiraketového radaru se naši západní sousedé připojili k lidem, kteří za této situace zlehčovali naši i polskou zásadu: *kdo je připraven, není překvapen.* Pak je zde také otázka, komu slouží taková morální pochybení a kolik se na takové zmatení pojmů bylo již vynaloženo finančních prostředků. Připomíná to Stalinův názor na Hitlera, dle kterého byl úspěšným ledborcem současného mezinárodního pořádku. Měl prý původně připravit Stalinovi cestu, ale víme, jak to nakonec dopadlo. Za této situace by však ani pouhý radar nebyl dostatečnou zárukou naší klidné budoucnosti.